

# Innspill til flom- og skredmelding

---

## FORFATTERE

Berit Time, Eli Sandberg, Edvard Sivertsen, Håkon Sundt

---

## GÅR TIL

Olje- og energidepartementet

---

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

## DATO

03.11.2023

---

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til den kommende stortingsmeldingen om flom og skred. Vi ønsker å gi noen korte punktvisse refleksjoner knyttet til noen elementer i invitasjonen, klimatilpasningsmeldingen, Gjerdrumutvalgets andre delrapport og den forrige stortingsmeldingen om flom og skred. Det er naturlig for oss å begrense oss til å kommentere på FoU-behovet og tema/poenger som vi synes ikke ble adressert tilstrekkelig i noen av innspillene i møtet på Hamar. Vårt innspill er en utdypning av de muntlige innspillene SINTEF ga i innspillsmøtet.

## Tydeliggjøre og behandle ulike typer oversvømmelse

Det brukes uttrykket «*Stortingsmelding – Flom og Skred*» i invitasjonen. Begrepet flom relateres i henhold til lovteksten til oversvømmelse i elver/vassdrag, og vi oppfatter at det er denne typen flom som er tema for den kommende meldingen. Klimaendringer innebærer økt risiko også for andre typer oversvømmelser; flom mot sjø (stormflo), flom som følge av dambrudd, urban flom (overvann som følge av styrtregn) – alle disse blir i dagligtalen ofte omtalt som flom.

Et eksempel på «grenseoverganger»; når det gjelder prognoser for skadeomfang, og vurdering av tiltak og håndtering under en flomhendelse er overvannsavrenning en viktig faktor for flomforløpet. Klimaendringer med mer nedbør vil føre til flere hendelser med kombinasjoner overvann og (elve/vassdrags)flom.

Stortingsmeldingen bør legge opp til å se konsekvenser av nedbør og styrtregn som overvann og flom i større sammenheng enn tilfellet er i dag. Dersom denne stortingsmeldingen kun skal behandle elve-/vassdragsflom, er det behov for en ny melding om de øvrige typene oversvømmelse.

## Kunnskaps- og kompetansebygging – Databehov og -behandling

Vi ser at *Klimatilpasningsmeldingen* peker på de overordna elementene knyttet til flom og skred. Men vi ser noen klare behov for kunnskaps- og kompetansebygging og praksisendring innenfor noen områder.



- Forsikringssekselskapene registrerer skader på bygninger som de forsikrer. Vi mener det, i større grad enn tilfellet er i dag, bør registreres skadehendelser og tiltak, inkludert skadekostnader, investeringskostnader og kostnader til drift- og vedlikehold, også hos selvassurandører.
- Det er behov for mer omforente metoder (i praksis) for å ta i bruk og nyttiggjøre tilgjengelig kartlegging og data i for eksempel risikovurderinger i forbindelse med bygg og infrastruktur.
- For å lette planlegging, bør det også utarbeides omforente risikoakseptkriterier som bør baseres på helhetlig kost-nytte-vurderinger. Med helhetlig kost-nytte, menes at indirekte og ikke-prissatte virkninger tas med i vurderingen.
- Blant annet «*Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*» peker på at «naturbaserte løsninger» bør vurderes, og dersom andre løsninger velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort. Det er et stort behov for mer kunnskap om og dokumentasjon av "naturbaserte løsninger", det gjelder både typer, effekt, drift- og vedlikeholdsbehov og kostnader.

#### **Ansvar for sikring av eksisterende bebyggelse**

- For å hindre urimelig ansvarsfordeling og handlingslammelse er det behov for en utredning av konsekvenser av ansvar og en beskrivelse av hva ansvaret innebærer.
- Meldeplikt og tilsynsplikt krever at kunnskaps- og kompetansenivået i kommunene og hos grunneiere heves.
- Behovet for virkemidler som gir ryggdekning for de som blir sittende med ansvar for sikring bør utredes. Mulige virkemidler rettet mot grunneiere som blir pålagt å sikre kan være:
  - Grønne lån for sikringstiltak
  - Billigere forsikring ved implementering av tiltak
  - Støtteordning for investering, drift og vedlikehold
  - Forsikring for kommunal infrastruktur

#### **Flomdemping**

- Kartlegge vannkraftens evne til aktivt å dempe flommer og potensielle skredsituasjoner nasjonalt utover utvalgte regioner analysert i tidligere prosjekt (e.g. SamVann-prosjektet). Evne til flomdemping innebærer både fysiske og vannkraftproduksjonsrelaterte tiltak for å forebygge naturfarer. Tilsvarende kartlegging bør også gjøres for ikke vannkraft-regulerte vassdrag (med dammer).
- Oppdatere kunnskapsgrunnet for beregninger av reduserte samfunnskostnader på grunn av vannkraftproduksjon. Dette gjelder både for dagens og fremtidens produksjonsmønster. Fremtidens produksjon avhenger bl.a. av fornybarandelen, effekt vs energi, klimaendringer.
- Diskutere fremtidige konsesjonsvilkår, mer spesifikt i vannmagasin hvor begrensninger i regulert vannstand henger sammen med vannmengder som kan holdes igjen i flomsituasjoner.
- Vurdere hvordan fremtidens klima vil bidra til endret hydrologi og tilsig i nedbørsfelt knyttet til magasinering av vann.
- Vurdere hvordan fremtidens klima og flomsituasjoner vil påvirke damsikkerhet, spesielt knyttet til økt variasjon i vannivå.

Kontaktpersoner for mer utdypende informasjon er for SINTEF Community Berit Time ([berit.time@sintef.no](mailto:berit.time@sintef.no)) og for SINTEF Energi Håkon Sundt ([hakon.sundt@sintef.no](mailto:hakon.sundt@sintef.no))